

EIROPAS KOMISIJA

Eiropas strukturālie un investīciju fondi

Norādījumi dalībvalstīm par
revīzijas stratēģiju

(2014.–2020. gada plānošanas periods)

ATRUNA. Šis ir Komisijas dienestu sagatavots dokuments. Tajā, pamatojoties uz piemērojamiem ES tiesību aktiem, ir sniegti kolēģiem un citām Eiropas strukturālo un investīciju fondu uzraudzībā, kontrolē vai īstenošanā iesaistītajām struktūrām (izņemot Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA)) paredzēti tehniski norādījumi par to, kā interpretēt un piemērot ES noteikumus šajā jomā. Šā dokumenta mērķis ir sniegt Komisijas dienestu paskaidrojumus par minētajiem noteikumiem un to interpretāciju, lai atvieglotu programmu īstenošanu un veicinātu labu praksi. Tomēr šie norādījumi neskar Tiesas un Vispārējās tiesas interpretāciju vai Komisijas lēmumus.

SATURS

AKRONĪMU UN SAĪSINĀJUMU SARAKSTS	3
I. PAMATINFORMĀCIJA	4
1. Atsauces uz regulām.....	4
2. Norādījumu mērķis.....	4
II. NORĀDĪJUMI.....	5
1. Ievads	5
2. Riska novērtējums	9
3. Metodika.....	9
3.1. Pārskats.....	9
3.2. Revīzijas attiecībā uz PKS darbību (sistēmas revīzijas)	10
3.3. Darbību revīzijas	13
3.4. Pārskatu revīzijas.....	15
3.5. Pārvaldības deklarācijas pārbaude.....	16
4. Plānotais revīzijas darbs	16
5. Resursi.....	17
III. RISKĀ NOVĒRTĒJUMA TABULAS VEIDNES PIEMĒRS (TO PIELĀGO RI). 19	
IV. PĀRLIECĪBAS IEGŪŠANAS MODELIS.....	20
V. REVĪZIJAS DARBA INDIKATĪVIE TERMIŅI.....	21

AKRONĪMU UN SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

RI	Revīzijas iestāde
GKZ	Gada kontroles ziņojums
Revīzijas struktūra	Struktūra, kas veic revīziju RI darbības ietvaros, kā paredzēts KNR 127. panta 2. punktā
SI	Sertifikācijas iestāde
CCI	<i>Code Commun d'Identification</i> (Komisijas piešķirts katras programmas atsauces numurs)
KDR	Komisijas 2014. gada 3. marta Deleģētā regula (ES) Nr. 480/2014, ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1303/2013 ¹
KĪR	Komisijas 2015. gada 20. janvāra Īstenošanas regula (ES) 2015/207 ²
KNR	Kopīgo noteikumu regula (Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1303/2013) ³
ESI fondi	Ar ESI fondiem apzīmē visus Eiropas strukturālos un investīciju fondus. Šos norādījumus piemēro visiem fondiem, izņemot Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA).
ETS	Eiropas teritoriālā sadarbība (Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1299/2013)
SS	Starpniekstruktūra
VI	Vadošā iestāde
PKS	Pārvaldības un kontroles sistēma

¹ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.138.01.0005.01.ENG

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0207&rid=1>

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013R1303>

I. PAMATINFORMĀCIJA

1. Atsauces uz regulām

Regula	Panti
Regula (ES) Nr. 1303/2013 Kopīgo noteikumu regula (turpmāk tekstā — KNR)	127. panta “Revīzijas iestādes funkcijas” 4. punkts
Regula (ES) 2015/207 Komisijas Īstenošanas regula (turpmāk tekstā — KĪR)	7. panta 1. punkts un VII pielikums (“Revīzijas stratēģijas paraugs”)

2. Norādījumu mērķis

Šā dokumenta mērķis ir sniegt norādījumus RI, kas atbildīga par revīzijas stratēģijas (turpmāk tekstā — stratēģija) sagatavošanu saskaņā ar KNR 127. panta 4. punktu. Šos norādījumus piemēro ESI fondiem, izņemot ELFLA, un ievēro KĪR VII pielikumā noteikto revīzijas stratēģijas parauga struktūru.

Šajos norādījumos izklāstīti Komisijas ieteikumi par dažādām stratēģijas iedaļām. Tie izriet ne tikai no iepriekš minētajiem noteikumiem, bet arī no Komisijas pieredzes iepriekšējā plānošanas perioda revīzijas stratēģijās, pašreizējiem starptautiski atzītiem revīzijas standartiem un paraugprakses.

Stratēģija ir pamatā ESI fondu (izņemot ELFLA) pārlicības iegūšanas modelim, jo tā ir plānošanas dokuments, kurā izklāstīta revīzijas metodoloģija, metode darbību atlasei revīzijas mērķiem un revīziju plānošana pirmajiem trim grāmatvedības gadiem⁴, un tā no 2016. gada līdz 2024. gadam (ieskaitot) ik gadu jāatjaunina.

2014.–2020. gada plānošanas perioda laikā RI nav jānosūta stratēģija, lai Komisija to novērtētu un sniegtu sākotnēju apstiprinājumu. Tomēr KNR 127. panta 4. punktā ir noteikts, ka RI pēc pieprasījuma iesniedz revīzijas stratēģiju Komisijai. Stratēģija būs darba kārtības pamatelements ikgadējās koordinēšanas sanāksmēs, ko organizē saskaņā ar KNR 128. panta 3. punktu. Attiecībā uz revīzijām, kas veiktas uz vietas, Komisija var arī novērtēt stratēģijā ietvertās informācijas kvalitāti, tostarp attiecīgo dokumentāciju un profesionāla lēmuma skaidrojumus, ko RI izmanto stratēģijas sagatavošanā.

⁴ Kā noteikts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 2. panta 29. punktā.

II. NORĀDĪJUMI

Katrā turpmākajā iedaļā ierāmējumā ievietotais teksts ir citāts no revīzijas stratēģijas parauga attiecīgās iedaļas (KĪR VII pielikums).

1. Ievads

Šajā iedaļā ietver turpmāk aprakstīto informāciju.

— Revīzijas stratēģijā iekļautās(-o) darbības programmas(-u) identifikācija (nosaukums(-i) un CCF⁵), revīzijas stratēģijā aptvertie fondi un periods.

— Par revīzijas stratēģijas izstrādi, kontroli un atjaunināšanu atbildīgās revīzijas iestādes un jebkādu citu šā dokumenta izstrādē iesaistīto struktūru identifikācija.

— Norāde uz statusu revīzijas iestādei (valsts, reģionāla vai vietējā līmeņa publiskās struktūrai) un struktūrai, kuras daļa tā ir.

— Atsauce uz darba uzdevumu, revīzijas nolikumu vai valsts tiesību aktiem (attiecīgā gadījumā), kur izklāstīti revīzijas iestādes un to struktūru uzdevumi un pienākumi, kuras veic revīzijas tās pārraudzībā.

Pirmā revīzijas stratēģija ir jāpabeidz astoņos mēnešos pēc attiecīgās(-o) programmas(-u) pieņemšanas, un tajā jāietver pirmie trīs grāmatvedības gadi, kā noteikts KNR 127. panta 4. punktā. Ja vienu revīzijas stratēģiju sagatavo vairākām programmām ar vienotu PKS, šo revīzijas stratēģiju var pabeigt astoņos mēnešos pēc pēdējās programmas pieņemšanas, ja šī stratēģija ir laikus izstrādāta, lai RI varētu veikt savu darbu un sagatavot revīzijas atzinumu tiesību aktos noteiktajā termiņā.

RI iepriekš jāvienojas ar VI un SI par pārskatu sagatavošanas termiņu saistībā ar revīzijas procesu, ņemot vērā nepieciešamību laikus nodrošināt augstas kvalitātes GKZ un revīzijas atzinuma iesniegšanu saskaņā ar KNR 127. panta 5. punktu. Turklāt VI jānodrošina RI tās pārvaldības deklarācijas kopija un gada kopsavilkums par revīzijas galīgajiem ziņojumiem un īstenotajām kontrolēm, tostarp analīze par sistēmās identificēto kļūdu un trūkumu veidu un saturu, kā arī informācija par šajā saistībā veiktiem vai plānotiem korektīviem pasākumiem. Dalībvalstij (piem., valdības/ministru līmenī vai citā līmenī, ko valsts iestādes uzskata par atbilstošu) jānosaka iekšējais termiņš, kurā valsts iestādes cita citai var nosūtīt dokumentus, kas saistīti ar to attiecīgajiem pienākumiem.

Ja vienu revīzijas stratēģiju sagatavo vienotai PKS, valsts iestādēm (piem., VI, SI, valsts koordinācijas struktūrai) jāvienojas ar RI, ka šāda vienota sistēma tiešām pastāv, jo šis lēmums ietekmē izlases veidošanu un izlases rezultātu projicēšanu uz visām šajā sistēmā ietvertajām programmām. Vienota sistēma uzskatāma par pastāvošu, ja viena un tā pati PKS atbalsta vairāku programmu darbības. Noteicošais kritērijs ir vienādu galveno kontroles elementu esība, t. i., kad programmu kopumam būtībā ir vienādi šādi elementi: i) apraksts par to, kādas funkcijas veic katra pārvaldībā un kontrolē iesaistītā struktūra, kā arī funkciju sadalījums katrā struktūrā; ii) procedūras deklarēto izdevumu likumības un pareizības nodrošināšanai, tostarp atbilstoša revīzijas liecība un attiecīgā gadījumā SS uzraudzība.

⁵ Norādiet programmas, uz kurām attiecas vienota PKS, ja tām tiek sagatavota viena revīzijas stratēģija, kā paredzēts KNR 127. panta 4. punktā.

Nosakot vienotas sistēmas esību, vērā var ņemt arī vienotu riska līmeņu esību (piem., līdzīgas SS vairākās programmās ar vienotu risku, kas saistīts ar SS veidu). Tā kā ETS programmām ir īpaši noteikumi, proti, tajās jābūt iesaistītām vismaz divām dalībvalstīm, nevar uzskatīt, ka tās izriet no vienotas PKS kopā ar galvenajām programmām. Tāpēc ETS programmas stratēģija ir jāsaprot atsevišķi, pat ja to PKS iesaistītās struktūras ir tās pašas, kas galvenajās programmās.

Kā noteikts KĪR IX pielikumā, revīzijas stratēģijā veiktās izmaiņas jānorāda GKZ 3. iedaļā. Faktori, kas jāņem vērā stratēģijas pārskatā, ietver izmaiņas PKS, piemēram, izmaiņas attiecībā uz korektīvām darbībām, kuras prasītas KNR 124. panta 5. punktā saistībā ar izraudzīšanās procedūru, RI, VI un SI funkciju pārdali citām valsts iestādēm, tādas izmaiņas organizatoriskajā struktūrā kā ministrijas sadalīšanās, būtiskas personāla izmaiņas, jaunas IT sistēmas utt.

Šajā iedaļā RI ieteicams skaidrot, kā tika sagatavota revīzijas stratēģija (jo īpaši attiecībā uz citu struktūru ieguldījumu) un pasākumi, kas ieviesti dokumenta uzraudzībai un atjaunināšanai. RI atsauces nolūkos jāglabā dokumentācija, kas saistīta ar stratēģijas sagatavošanu, uzraudzību un atjaunināšanu. Ja stratēģijā ieguldījumu sniegušas revīzijas struktūras, RI jāpārlicinās, ka to mērķi atbilst stratēģijas mērķiem, jo RI ir atbildīga par darba galīgo koordināciju un kvalitāti. Šis process var ietvert rakstiskus norādījumus, regulāras sanāksmes vai citus pasākumus, kas uzskatāmi par lietderīgiem. Īpaši būtiski tas ir attiecībā uz ETS programmām, jo tajās revīzija tiks veikta vairākās dalībvalstīs.

Attiecībā uz finanšu instrumentiem, ko īsteno EIB saskaņā ar KNR 38. panta 4. punkta b) apakšpunkta i) punktu un kā noteikts KDR 9. panta 3. punktā, RI pilnvaro uzņēmumu veikt attiecīgās darbības pārbaudes saskaņā ar vienoto sistēmu, ko noteikusi Komisija. Pašreizējo vienoto revīzijas sistēmu atjaunina Komisija, un tā tiks apspriesta ar dalībvalstīm. Pa to laiku RI tiek aicināta apspriesties ar Komisiju, un, ja šāda veida finanšu instrumenti jau ir ieviesti, RI tiek aicināta apspriesties ar Komisiju, lai saņemtu ieteikumus par saistīto metodiku, neskarot minētās regulas 9. panta 4. punktu. Revīzijas stratēģijā jānorāda attiecīgie RI nolūki; kad sistēma stājas spēkā, RI stratēģija attiecīgi jāatjaunina, minot grozījumus nākamajā GKZ.

Saistībā ar KNR 38. panta 1. punkta a) apakšpunktā norādītajiem finanšu instrumentiem RI revīzijas stratēģijā jāņem vērā fakts, ka tā nevar veikt šo darbību revīzijas uz vietas un tai būs jāsaprot atzinums, pamatojoties uz to struktūru iesniegtajiem regulārajiem kontroles ziņojumiem, kam uzticēta šo finanšu instrumentu īstenošana saskaņā ar KNR 40. panta 1. punktu.

RI jāsaņem nepārprotamas pilnvaras īstent revīzijas funkciju saskaņā ar KNR 127. pantu. Šo pilnvaru parasti dokumentē revīzijas nolikumā⁶, ja pilnvara jau nav noteikta valsts tiesību aktos. Ja revīzijas harta pastāv visai revīzijas funkcijai kopumā, hartā jāiekļauj pilnvara, kas saistīta konkrēti ar RI funkciju, un RI tā oficiāli jāapstiprina. Stabils revīzijas nolikums palīdz uzlabot RI neatkarību.

⁶ Iekšējām revīzijas nodaļām noteikto revīzijas nolikumu piemēri ir pieejami tīmekļa vietnē <https://global.theiia.org/standards-guidance/Public%20Documents/ModelCharter.pdf> ; https://www.ecb.europa.eu/ecb/pdf/orga/ecbauditcharter_en.pdf. Šos piemērus RI var pielāgot saviem konkrētajiem pienākumiem un tiesiskajam regulējumam.

Attiecībā uz ETS katra revīzijas dalībnieka (RI, revidentu grupas un citu revīzijas struktūru) funkciju un pienākumu specifika jāapraksta reglamentā, un revīzijas stratēģijā jāatsaucas uz šo reglamentu. Ja RI ir pilnvarota tiešā veidā īstenot savas funkcijas visā programmas aptvertajā teritorijā, šajā reglamentā norāda, vai ir apstiprināts, ka (katras programmā iesaistītās dalībvalsts vai trešās valsts) valsts revidents attiecīgā gadījumā var pavadīt RI revīzijas misijās uz vietas. Ja katra dalībvalsts vai trešā valsts ir atbildīga par KNR 127. pantā izklāstīto funkciju izpildi, katrai ETS programmā iesaistītajai dalībvalstij vai trešai valstij ir skaidri jāapraksta, kurš un kā nosūtīs tās teritorijas revīziju rezultātus RI, lai šī struktūra varētu veikt novērtējumu.

Šajā iedaļā ietver turpmāk aprakstīto informāciju.

Revīzijas iestādes apstiprinājums, ka struktūrām, kuras veic revīzijas, ir Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 2. punktā paredzētā nepieciešamā funkcionālā neatkarība (un organizatoriskā neatkarība, ja tāda ir nepieciešama saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 123. panta 5. punktu).

Ar neatkarību saprot tādu apstākļu neesību, kas apdraud RI spēju objektīvi īstenot KNR 127. pantā minētos pienākumus. Lai sasniegtu tāda līmeņa neatkarību, kāda nepieciešama efektīvai pienākumu izpildei, RI jābūt tiešai un neierobežotai piekļuvei augstākajai vadībai visos līmeņos, tostarp VI un SI. Visos revīzijas cikla posmos RI jānodrošina, ka tās darbs (un revīzijas struktūras veiktais darbs) tiek veikts neatkarīgi⁷ un objektīvi, bez interešu konfliktiem ar revidēto struktūru, tostarp KNR 2. panta 10. punktā definēto atbalsta saņēmēju.

Funkcionālā neatkarība ietver pietiekamu neatkarības līmeni, lai nodrošinātu, ka nepastāv risks, ka saistība starp dažādām iestādēm rada šaubas par pieņemto lēmumu objektivitāti. Lai nodrošinātu pietiekamu neatkarības līmeni, PKS jāievieš nosacījumi, piemēram, RI darbinieki nedrīkst būt iesaistīti VI vai SI funkcijās, RI jānodrošina autonomija lēmumos par cilvēku pieņemšanu darbā, jānodrošina skaidri darba apraksti un skaidras rakstiskas vienošanās starp iestādēm⁸. Svarīgi, lai RI varētu paust domstarpības ar VI vai SI un pilnīgi neatkarīgi paziņot tās revīzijas rezultātus ieinteresētajām personām, jo īpaši Komisijai.

RI organizatoriskais novietojums un statuss var radīt praktiskus šķēršļus vai RI darba tvēruma ierobežojumu, jo īpaši tad, ja RI un (kāda no) revidējamām struktūrām atrodas vienā un tajā pašā publiskajā struktūrā. Jo augstāks ir ziņošanas līmenis, jo lielāku potenciālo iesaistīšanās tvērumu parasti var īstenot RI, vienlaikus saglabājot neatkarību no revidētās struktūras⁹. RI vadītājam vismaz jāziņo hierarhijas līmenī attiecīgajā publiskajā struktūrā, kas ļauj RI īstenot tās pienākumus; nedrīkst iejaukties RI darbā, kad tā nosaka sava revīzijas darba tvērumu, veic darbu un paziņo rezultātus.

⁷ Papildu informāciju par neatkarības jēdzienu var skatīt Komisijas 2002. gada 16. maija Ieteikumā par apstiprināto revidentu neatkarību (OV L 191/22, 19.7.2002.) un Starptautiskās augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (INTOSAI) Ētikas kodeksa 3. nodaļā.

⁸ Šīs vienošanās var atspoguļot, piemēram, valdības lēmumā, norādot programmas īstenošanā iesaistītās iestādes, iestādes, kas veiks regulās paredzētos uzdevumus, vai rakstiskos protokolus starp iestādēm, darbības procedūrās utt.

⁹ Skatīt arī: Iekšējās revīzijas profesionālās prakses starptautiskais standarts (IPPF) 1100, kas saistīts ar Prakses padomiem 1110-1 un IPPF prakses rokasgrāmatu "Independence and Objectivity" [Neatkarība un objektivitāte].

Saskaņā ar KNR 123. panta 4. punktu RI jābūt funkcionāli neatkarīgai no VI un SI. Ar šo jēdzienu saprot, ka RI neiesaistās funkcijās, kas attiecas uz VI, SI vai SS, kura īsteno VI vai SI pienākumus šīs iestādes uzraudzībā. Turklāt to ziņojumu sniegšanas kārtībai jābūt atšķirīgai, t. i., RI jāziņo hierarhijas līmenī, kas atšķiras no VI un SI ziņošanas līmeņiem. Šī koncepcija ir atspoguļota arī KNR 123. panta 5. punkta pirmajā daļā, kurā noteikts, ka RI, VI un SI var būt vienas un tās pašas publiskās iestādes vai struktūras (piem., ministrijas) daļa, ja tiek ievērots funkciju nodalīšanas princips un tā paša noteikuma pēdējā daļā izklāstītie nosacījumi.

Tādu pašu pieeju piemēro revīzijas struktūrām, kas veic revīzijas RI ietvaros. Ja revīzijas struktūras ir iekšējas revīzijas vienības, jāņem vērā īpaši apsvērumi: RI jābūt informētai par attiecīgās organizācijas kārtību un ziņojumu sniegšanas kārtību, lai novērtētu iekšējās revīzijas vienības nostāju un nepilnīgas neatkarības risku.

Attiecībā uz ETS programmām revīzijas stratēģijā jāskaidro, kā tiek nodrošināta katra revidentu grupas locekļa neatkarība, proti, tādos gadījumos, kad revidentu grupas locekļi veic revīzijas darbu paši savā dalībvalstī, uzrauga revīzijas darbu vai piešķir to ārpalpojumu sniedzējam. Ja revīzijas darbu piešķir ārpalpojumu sniedzējam, līgumā jānosaka pienākums līgumslēdzējam nekavējoties informēt RI iespējama interešu konflikta gadījumā, lai RI, kuru atbalsta revidentu grupa, varētu veikt atbilstošus pasākumus. RI var būt arī funkcionāli neatkarīga no kopīgā sekretariāta (ko izveidojusi VI saskaņā ar ETS regulas 23. panta 2. punktu) un no ETS regulas 23. panta 4. punktā paredzētā(-iem) kontroliera(-iem).

RI jānorāda revīzijas stratēģijā, kā tiek nodrošināta minētā funkcionālā neatkarība, un jāapraksta saistība starp RI, VI, SI un attiecīgā gadījumā SS. Šādā norādē jāatsaucas uz attiecīgās organizācijas nolikumu un ziņojumu sniegšanas kārtību starp RI un šīm struktūrām un attiecīgā gadījumā starp publisko iestādi vai struktūru, kurai VI un SI arī ziņo.

Revīzijas stratēģijas kontekstā termins “organizatoriskā neatkarība” nozīmē, ka RI nevar būt daļa no vienas un tās pašas publiskās iestādes vai struktūras (piem., ministrijas), kurā ir VI vai SI. No KNR 123. panta 5. punkta izriet, ka RI var būt daļa no vienas un tās pašas publiskās iestādes¹⁰, kuras daļa ir VI vai SI, ja programmai no fondiem piešķirtā atbalsta kopējā summa nepārsniedz EUR 250 miljonus (attiecībā uz EJZF summa nepārsniedz EUR 100 miljonus). Ja šī robežvērtība ir pārsniegta, revīzijas iestāde var būt daļa no publiskās iestādes, kuras daļa ir VI un SI, ja ir izpildīts viens no šiem nosacījumiem:

a) atbilstīgi iepriekšējam plānošanas periodam piemērojamiem noteikumiem Komisija pirms attiecīgās darbības programmas pieņemšanas dienas ir informējusi dalībvalsti par savu secinājumu, ka tā pēc būtības var uzticēties tās revīzijas atzinumam,¹¹

¹⁰ KNR 123. panta 5. punkta kontekstā ar jēdzienu “publiska iestāde vai struktūra” saprot, ka RI un VI ir atsevišķi politiskās pārskatatbildības virzieni. Valsts līmenī un vairumā gadījumu “publiskā iestāde vai struktūra” ir ministrija. Reģionālā līmenī jāizmanto līdzīga pieeja, t. i., ar “publisku iestādi vai struktūru” saprot atsevišķu reģionālo ministriju vai līdzvērtīgu struktūru.

¹¹ Šo nosacījumu saprot tā: Komisija ir oficiāli nosūtījusi dalībvalstij vēstuli, paziņojot, ka tās revīzijas dienesti var pamatā paļauties uz RI atzinumu par pareizi identificētām programmām saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 73. panta 3. punktu.

b) Komisija, pamatojoties uz iepriekšējā plānošanas periodā gūto pieredzi, ir guvusi pārliecību, ka RI institucionālā struktūra un pārskatatbildība sniedz pietiekamu garantiju par tās funkcionālo neatkarību un uzticamību¹².

2. Riska novērtējums

Šajā iedaļā ietver turpmāk aprakstīto informāciju.

— Izmantotās riska novērtējuma metodes paskaidrojums.

— Atsaucē uz iekšējām riska novērtējuma atjaunināšanas procedūrām.

Nosakot vispārējo riska novērtējuma metodi sistēmas revīzijas darba prioritāšu noteikšanai attiecībā uz pasākumiem, struktūrām un pamatprasībām, RI jāņem vērā attiecīgie riska faktori, jāizveido riska apmēra noteikšanas sistēma no zema riska līdz lielam riskam¹³ un jāpiemēro tie visām prioritātēm un struktūrām, kas saistītas ar stratēģijas aptverto(-ām) programmu(-ām). Daži vērā ņemamo riska faktoru piemēri ir šādi: iekšējo kontroļu apmērs, pārvaldības kompetence un kvalitāte, kontroles vides stabilitātes izmaiņu līmenis, pēdējās revīzijas darbības datums, organizatoriskās struktūras sarežģītība, darbību veids, atbalsta saņēmēju veids, krāpniecības risks utt.

RI riska novērtējuma rezultāti kā paraugprakse tiek ziņoti tabulā, kur atbilstoši riska līmenim ir klasificētas PKS iesaistītās programmas un galvenās struktūras. Nepilnīgs šādas tabulas piemērs ir sniegts šā dokumenta III iedaļā. Šo tabulu RI būtu jāpielāgo un jāpapildina ar riska faktoriem, ko tā uzskata par atbilstošiem attiecīgajās programmās. Mazās sistēmās (piem., kur visas struktūras un galvenās pamatprasības var revidēt pirmajā uzdevumā) riska novērtējums var būt vienkāršāks. Pieņemamas ir arī citas riska novērtējuma metodes.

Pamatojoties uz riska novērtējuma rezultātiem, RI varēs noteikt prioritātes sistēmu revīzijām attiecībā uz programmām un struktūrām, kurām neatklāšanas risks revīzijas periodā ir lielāks. Šādā prioritāšu noteikšanā jāietver arī konkrētas tematiskās jomas, kas aprakstītas turpmāk 3.2. sadaļā. Revīziju laiku un tvērumu var ietekmēt arī programmas īstenošanas apmērs, piem., (paredzama) novēlota izdevumu deklarācijas iesniegšana Komisijai par pasākumu vai struktūru nozīmētu, ka ne visas pamatprasības būs iespējams revidēt vienā un tajā pašā laikposmā.

3. Metodika

3.1. Pārskats

Šajā iedaļā ietver turpmāk aprakstīto informāciju.

Atsaucē uz revīzijas rokasgrāmatām vai procedūrām, kurās ietverts revīzijas darba galveno posmu apraksts, tostarp konstatēto kļūdu klasificēšana un risinājums.

¹² Attiecībā uz RI uzticamību šis nosacījums uzskatāms par izpildītu, ja Komisija ar līdzšinējiem revīzijas rezultātiem varēja novērtēt RI pamatprasības 2007.–2013. gada periodam 1. vai 2. kategorijā, ievērojot vispārēju PKS izvērtēšanas metodiku. Protams, nosacījums paredz, ka 2007.–2013. gada un 2014.–2020. gada programmām piemēro vienu un to pašu sistēmu (RI paliek tajā pašā publiskajā iestādē vai struktūrā).

¹³ Nodrošināt samērīgu riska novērtējuma svērumu.

Atsauce uz starptautiski atzītiem revīzijas standartiem, kurus revīzijas iestāde ņems vērā revīzijas darbā, kā noteikts Regulas (ES) Nr.1303/2013 127. panta 3. punktā.

Atsauce uz procedūrām, kas jāievēro, izstrādājot kontroles ziņojumu un revīzijas atzinumu, ko iesniedz Komisijai saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 5. punktu.

Attiecībā uz ETS programmu sniedz atsauci uz īpašu revīzijas kārtību un skaidrojumu par to, kā revīzijas iestāde plāno nodrošināt koordinācijas un uzraudzības procesu ar revidentu grupu no citām dalībvalstīm, uz kurām attiecas šī programma, kā arī iekļauj tā reglamenta aprakstu, kas pieņemts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1299/2013 25. panta 2. punktu.

RI revīzijas rokasgrāmatā sniedz dažādu revīzijas posmu darbības procedūru aprakstu, t. i., revīzijas plānošanu, riska novērtējumu, pienākumu izpildi, reģistrāciju un dokumentēšanu, uzraudzību, ziņošanu, kvalitātes nodrošināšanas procesu un ārējo pārskatu, izmantojot citu revidentu darbu, datorizētu revīzijas paņēmieni izmantošanu, izmantotās atlasē metodes utt.

Revīzijas rokasgrāmatā ietver atsauci uz būtiskuma sliekšņiem un citiem kvantitatīviem un kvalitatīviem faktoriem, kas jāņem vērā, novērtējot sistēmu revīziju, darbību revīziju un pārskatu revīziju konstatējumu būtiskumu.

Revīzijas rokasgrāmatā ietver arī dažādo ziņošanas posmu (piem., revīzijas ziņojumu projektu, pretrunu procedūru, kurā iesaistīta revidējamā struktūra, un revīzijas galīgo ziņojumu) aprakstu, ziņošanas termiņus un izvērtēšanas procesus. Papildus revīzijas rokasgrāmatā ietver īsu aprakstu par to, kā RI ziņo koordinācijas struktūrai, kuru dalībvalsts var iecelt saskaņā ar KNR 123. panta 8. punktu un 128. panta 2. punktu.

Revīzijas rokasgrāmata var ietvert virkni dažādu procedūru un piezīmju, kas pārgrupētas elektroniskā mapē vai dokumentā, par kuru zināms un kurš pieejams visiem RI un revīzijas struktūru darbiniekiem.

3.2. Revīzijas attiecībā uz PKS darbību (sistēmas revīzijas)

Šajā iedaļā ietver turpmāk aprakstīto informāciju.

Norāde attiecībā uz revidējamajām struktūrām un saistīto pamatprasību izklāsts sistēmas revīziju kontekstā. Attiecīgā gadījumā atsauce uz revīzijas struktūru, kurai revīzijas iestāde plāno uzticēt konkrēto revīziju veikšanu.

Informācija par visām sistēmas revīzijām, kuru mērķis ir konkrētas tematiskās jomas, piemēram:

— *to administratīvo un uz vietas veikto pārbaužu kvalitāte, kas paredzētas Regulas (ES) Nr. 1303/2013 125. panta 5. punktā, tostarp saistībā ar valsts iepirkumu noteikumu, valsts atbalsta noteikumu, vides prasību un vienlīdzīgu iespēju ievērošanu;*

— *projektu atlasē un administratīvo un uz vietas veikto pārbaužu kvalitāte (paredzētas Regulas (ES) Nr. 1303/2013 125. panta 5. punktā) saistībā ar finanšu instrumentu īstenošanu;*

— *saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 72. panta d) punktu, 125. panta 2. punkta d) apakšpunktu un 126. panta d) punktu izveidoto IT sistēmu darbība un drošība; to savienojums ar IT sistēmu "SFC2014", kā ir paredzēts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 74. panta 4. punktā;*

— *ar rādītājiem un starpposma mērķiem saistīto datu uzticamība un darbības programmas progress vadības iestādes saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 125. panta 2. punkta*

a) apakšpunktu noteikto mērķu sasniegšanā;

— atsaukto un atgūto summu paziņošana;

— efektīvu un samērīgu krāpšanas apkarošanas pasākumu ieviešana, kuru pamatā ir krāpšanas riska novērtējums atbilstoši Regulas (ES) Nr. 1303/2013 125. panta 4. punkta c) apakšpunktam.

Pilnīgu to struktūru un funkciju sarakstu, kuras aptvers sistēmu revīzijas, var sniegt šajā revīzijas stratēģijas iedaļā paredzētajā revīzijas uzdevumu indikatīvajā grafikā saskaņā ar iepriekš 2. daļā aprakstīto riska novērtējumu. Paredzams, ka RI revidēs visas iestādes un funkcijas, kas ietvertas attiecīgās programmas PKS (tostarp SS, kas atlasītas, pamatojoties uz RI riska novērtējumu), vismaz vienu reizi plānošanas periodā. Sistēmu revīzijas jāveic, sākot no pirmā programmas īstenošanas gada, pēc VI un SI izraudzīšanās. Pirmo sistēmas revīziju tvērumā jāņem vērā izraudzīšanās posmā veiktais RI darbs, īpaši pievēršoties struktūrām, programmām un jomām, kurās risks ir lielāks.

Attiecībā uz ETS programmām plānošanas perioda laikā revidējamo struktūru specifikācijā jāietver visas struktūras, kurām ir pienākumi ETS programmās visās dalībvalstīs (norādot pienākumus attiecīgajā programmā), tostarp ETS regulas 23. panta 4. punktā minētie kontrolieri.

Sistēmu revīzijas jāveic regulāri un laikus visa gada laikā un ņemot vērā gada revīzijas atzinumā pausto, aptverot galvenokārt KDR IV pielikumā izklāstītās pamatprasības un ņemot vērā Komisijas *Vadlīnijas pārvaldības un kontroles sistēmu novērtējuma vispārējai metodikai dalībvalstīs* (EGESIF_14-0010, 18.12.2014.) un PKS aprakstā minēto procedūru īstenošanu. RI ir jāizstrādā sistēmu revīzijai pielāgoti kontrolsaraksti un darba programmas, nodrošinot, ka visas pamatprasības un procedūras ir regulāri aptvertas, vai nu veicot pilnīgu revīziju, vai turpmāku revīziju, lai RI varētu izdarīt secinājumus par PKS darbību, sākot no pirmā GKZ. Attiecībā uz sistēmu revīziju biežumu un tvērumu RI jāpieņem lēmums, pamatojoties uz tās riska novērtējumu un ņemot vērā ISA 330 par revidenta reaģēšanu uz novērtētajiem riskiem¹⁴. Jebkurā gadījumā sistēmu revīzija jāveic laikus, lai nodrošinātu darbību revīziju atbilstošu plānošanu un atlasī saskaņā ar KDR 27. pantu un nodrošinātu gada revīzijas atzinuma sagatavošanu.

Sistēmu revīzijas, kas paredzētas konkrētām tematiskajām jomām, atbilst revīzijām, kas aptver vienu vai divas pamatprasības (piem., pamatprasības, kas minētas iepriekš un izklāstītas GKZ parauga 3.2. sadaļā) struktūru un programmu kopumam, lai novērtētu šīs kopas horizontālo risku konkrētos jautājumos, ko šīs prasības aptver.

Atkarībā no situācijas un PKS un pamatojoties uz veikto riska novērtējumu, praksē RI var izvēlēties veikt sistēmu revīzijas katrai programmai vai PKS, aptverot vismaz visas būtiskās pamatprasības pirmajos programmas īstenošanas gados (veicot turpmākas revīzijas katru gadu). To var papildināt ar tematiskām revīzijām, ja tās uzskata par nepieciešamām, lai aptvertu pārējās pamatprasības un īpašas prasības, ja risks uzskatāms par sistēmisku risku.

Ja programmas(-u) īstenošanas laikā PKS veic būtiskas izmaiņas (piem., izmaiņas procedūrās, kas skar būtiskās pamatprasības), RI jāveic jauna sistēmas revīzija šai PKS, aptverot jaunus aspektus, un attiecīgi jāatjaunina riska novērtējums.

¹⁴ <http://www.ifac.org/system/files/downloads/a019-2010-iaasb-handbook-isa-330.pdf>

Revīzijas, kas veiktas laikposmā no 2007. gada līdz 2013. gadam, RI var izmantot kā atsaucē punktu, jo īpaši riska novērtējumā, plānojot sistēmu revīzijas 2014.–2020. gadam, ja PKS ir līdzīga. Tomēr sistēmu revīzijas jāveic arī 2014.–2020. gadā, lai novērtētu, vai PKS šajā periodā pienācīgi darbojas.

Revidentam uz vietas jāiegūst pietiekami un uzticami pierādījumi par to, ka ieviestā PKS darbojas efektīvi un atbilstoši aprakstam, lai secinātu, vai šīs sistēmas ir atbilstošas, lai nodrošinātu ESI fondu izdevumu likumību un regularitāti, kā arī finanšu un citas informācijas precizitāti un pilnīgumu, tostarp informāciju, kas sniegta SI pārskatos. Kontrolu pārbaude var ietvert iesaistīto iestāžu glabāto attiecīgo datņu caurskates pārbaudes, intervijas ar attiecīgajiem darbiniekiem un darījumu reprezentatīvas izlases pārbaudi. Kopumā pietiekama pārbaude jāveic, lai varētu nonākt pie pamatotiem secinājumiem par pārbaudāmo sistēmu atbilstošu darbību. Revidentam jāpielāgo katras revīzijas faktiskais saturs, ņemot vērā kontroles vidi, kas ir daļa no revīzijas sagatavošanas posma.

Darījumu paraugos kontrolu pārbaudēm sistēmu revīziju laikā var ņemt vērā konkrētu iedaļu par sistēmu revīzijām piemērojamu izlases veidošanas metodi, kas ietverta Komisijas norādījumos par izlases veidošanu. Sistēmu revīzijās parasti izmanto īpašību izlases veidošanu, lai pārbaudītu attiecīgās kopas vairākas īpašības. Jebkurā gadījumā izlases veidošanas metode sistēmu revīzijās ir atkarīga no RI profesionālā lēmuma.

Sistēmu revīziju laikā RI ir jāpārbauda dažādas ieviestās iekšējās pamatkontroles. Nosakot kontrolu pārbaudžu vienību skaitu, jāapsver noteikti vispārējie faktori, ņemot vērā starptautiski pieņemtus revīzijas standartus (piem., ISA 330 par revidenta reaģēšanu uz izvērtētajiem riskiem, ISSAI 4100¹⁵ par vērā ņemamiem faktoriem, nosakot būtiskumu, ISSAI 1320 par būtiskumu revīzijas plānošanā un izpildē¹⁶, ISSAI 1450 par revīzijas laikā identificēto nepatieso apgalvojumu izvērtēšanu¹⁷).

Plānojot sistēmas revīziju, RI iepriekš jānosaka robežvērtība, virs kuras trūkums tiks uzskatīts par būtisku. Piemēram, šādas revīzijas kontekstā, pārbaudot kontroles saistībā ar noteiktu pamatprasību (piem., atbilstošām darbību atlases procedūrām) uz 10 dotācijas līgumu izlasi (piemēram, no 50 dotāciju kopas), RI var secināt, ka šīs pamatprasības kontrolēs ir būtiski trūkumi (t. i., prasība ir novērtēta vismaz kā “darbojas daļēji, nepieciešami būtiski uzlabojumi”), ja 4 no 10 (t. i., 40 %) no atlasītajiem dotācijas līgumiem liecina, ka ieviestās kontroles netika piemērotas vai tās nebija pietiekami efektīvas, lai konstatētu un labotu kļūdainus izdevumus. Turpmākajā tabulā sniegtas indikatīvas robežvērtības, ko RI var izmantot, nosakot to būtiskuma robežvērtības plānošanā un trūkumu ziņošanā. Var noteikt dažādas robežvērtības, piemēram, atkarībā no attiecīgo kontrolu veida. Jebkurā gadījumā sistēmu revīziju būtiskuma novērtējumā papildus šeit ierosinātajai vienkāršajai kvantitatīvajai pieejai jāņem vērā arī kvalitātes faktori.

¹⁵ http://www.issai.org/media/13196/issai_4100_e_.pdf

¹⁶ http://www.issai.org/media/13028/issai_1320_e_.pdf

¹⁷ http://www.issai.org/media/13064/issai_1450_e_.pdf

Darbojas labi. Nepieciešami tikai nelieli uzlabojumi	Darbojas, taču nepieciešami daži uzlabojumi	Darbojas daļēji, nepieciešami būtiski uzlabojumi	Būtībā nedarbojas
mazāk nekā 10 % izņēmumu	mazāk nekā 25 % izņēmumu	mazāk nekā 40 % izņēmumu	vairāk nekā 40 % izņēmumu

Ja sistēmas revīzijā tiek secināts, ka konstatētā novirze ir lielāka nekā būtiskuma robežvērtība, ko RI noteikusi šai revīzijai, tas nozīmē, ka PKS neatbilst kritērijam, kas noteikts attiecībā uz augstu ticamības līmeni. Tādējādi PKS jāklasificē kā sistēma ar vidēju vai zemu ticamības līmeni, un tas ietekmē darbību revīziju izlases apjoma noteikšanu.

Attiecībā uz sistēmu revīzijām par to datu uzticamību, kas ziņo par programmas rezultātiem, RI jānovērtē, vai ir īstenotas efektīvas kontroles, vācot un apkopojot saistītos datus un ziņojot par tiem, un vai ziņotie savāktie rādītāji atbilst avota datiem.

Attiecībā uz sistēmu revīzijām par IT sistēmu darbību standarti, kas saistīti ar informācijas tehnoloģijām, nav tik labi izstrādāti vai vispārpieņemti kā standarti citās revīzijas jomās. Vispārpieņemtu informācijas sistēmu standartu trūkums ir mudinājis daudzas organizācijas izstrādāt savus standartus. Tomēr ir bijuši centieni izstrādāt vienotus datu apstrādes un revīzijas pasākumu standartus. Papildus *COBIT* (Informācijas un saistīto tehnoloģiju kontroles mērķi) sistēmai¹⁸ starptautiski pieņemtie standarti informācijas drošības jomā cita starpā ietver ISO/IEC standartu 27001 (“Informācijas tehnoloģija. Drošības paņēmieni. Informācijas drošības pārvaldības sistēmas. Prasības”) un ISO/IEC 27002 (“Informācijas tehnoloģija. Drošības metodika. Prakses kodekss informācijas drošības pārvaldībai”), pēdējo reizi pārīzdots 2013. gadā¹⁹. RI var ņemt vērā arī citus saistītus valsts standartus²⁰.

3.3. Darbību revīzijas

Šajā iedaļā ietver turpmāk aprakstīto informāciju.

Tās paraugu ņemšanas metodes apraksts (vai atsauce uz iekšējo dokumentu, kurā tā aprakstīta), kuru paredzēts izmantot saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 1. punktu un Regulas (ES) Nr. 480/2014 28. pantu, kā arī citas īpašas darbību revīziju procedūras, proti, saistībā ar konstatēto kļūdu klasificēšanu un apstrādi, tostarp aizdomām par krāpšanu.

Paraugu ņemšanas metodi (atlases metodi, atlases vienību un atlases apjoma aprēķināšanas parametrus) nosaka RI, pamatojoties uz profesionālu lēmumu un ņemot vērā tādas regulatīvās prasības un faktorus kā kopas īpašības un gaidas attiecībā uz kļūdu līmeni un mainīgumu. Dažādas atlases metodes un to attiecīgās priekšrocības un lietošanas apsvērumi ir sniegti

¹⁸ Informāciju par *COBIT* skatīt <http://www.isaca.org/Knowledge-Center/COBIT/Pages/Overview.aspx>

¹⁹ Sīkāku informāciju skatīt <http://www.iso27001security.com/index.html> vai ISO tīmekļa vietnē (<http://www.iso.org/iso/home/standards/management-standards/iso27001.htm>).

²⁰ Piemēram, Vācijas Federālā informācijas drošības biroja (BSI) “*IT-Grundschutz Catalogues*”.

Komisijas norādījumos par izlases veidošanu²¹. Nepieciešamība pārskatīt paraugu ņemšanas metodi regulāri jānovērtē, jo īpaši pirms katras paraugu ņemšanas reizes.

Pamatojoties uz KDR 28. panta 11. punktu, ticamības līmeni, ko izmanto izlases veidošanā, nosaka atbilstoši sistēmu revīzijās iegūtajam uzticamības līmenim.

Pilnīgs kvalitātes nodrošināšanas modeļa cikls ir attēlots shēmas veidā šo norādījumu IV iedaļā.

Ja izlases veidošanā ir grupētas vairākas programmas, kas pieder vienai sistēmai, piemēro vienu ticamības līmeni. Var izmantot programmas stratificētu izlases veidošanas projektu, lai uzlabotu precizitāti vai nodrošinātu mazāku izlases apjomu. Tomēr revīzijas secinājumus parasti var izdarīt par visu programmu grupu, nevis par atsevišķām programmām, ja vien stratifikācija netika izstrādāta un izmantota tā, lai gūtu pietiekamus pierādījumus, kā arī atsevišķi pa stratiem.

RI būtu revīzijas stratēģijā jāapraksta stratifikācijas pieeja, ko tā piemēro saskaņā ar KDR 28. panta 10. punktu, aptverot visas apakškopas ar līdzīgām iezīmēm, piemēram, darbības, kas ietver programmu finanšu ieguldījumus finanšu instrumentos, vienībās ar augstu vērtību vai fondos (programmās ar vairākiem fondiem).

Samērīgas programmu kontroles prasības ir izklāstītas KNR 148. panta 1. punktā. Attiecībā uz šā noteikuma praktisku īstenošanu KDR 28. panta 8. punktā noteikts, ka RI var no kopas, no kuras tiks veidota izlase, izslēgt darbības, kurām piemēro nosacījumus par samērīgu kontroli atbilstoši KNR 148. panta 1. punktam. Ja attiecīgā darbība jau ir atlasīta izlasei, revīzijas iestāde to aizstāj, izmantojot atbilstīgu atlasīto pēc nejaušības principa. Viegļākais aizvietošanas veids ir atlasīt tādu pašu skaitu papildu vienību, kādas izslēgtas no izlases, izmantojot tieši tādu pašu atlases metodiku (vai nu atlasīto pēc nejaušības principa vai varbūtību, kas samērīga ar izdevumu atlasīto). Atlasot izlasei jaunas vienības, no kopas jāizslēdz tās, kas jau ir iekļautas izlasē, un tās, uz kurām attiecas šis pants. Ekstrapolāciju var veikt ierastajā veidā, neizmirstot labot kopas kopējos izdevumus uz vienību izdevumiem saskaņā ar šo pantu.

KDR 28. panta 14. punktā definēts kopējais kļūdu īpatsvars “(..), kas atbilst prognozējamo nejaušo kļūdu un attiecīgā gadījumā sistēmisko kļūdu un neizlaboto anomālo kļūdu summai, kas dalīta ar kopu”.

Sistēmiska kļūda atbilst sistēmiskam pārkāpumam, kas definēts KNR 2. panta 38. punktā. Anomāla kļūda ir ārkārtēja kļūda, kas acīmredzami nepārstāv visu kopu. Nejauša kļūda²² ir kļūda, kas nav ne sistēmiska, ne anomāla.

Kļūdu klasifikācijas procedūrā jāiever šādi elementi saistībā ar katru darbību revīziju: i) jāsaprot un revīzijas datnei jāpievieno ziņojums vai secinājumi, ietverot plānošanas dokumentāciju un citus dokumentus, kas atbalsta konstatējumus; ii) šādā ziņojumā vai secinājumos jāietver pilnīgs konstatējumu apraksts, ietverot visus elementus (apstākļus vai

²¹ COCOF_08-0021-03, šobrīd tiek pārskatīti.

²² Šī koncepcija pieļauj iespēju, ka revidētajā izlasē konstatētās nejaušās kļūdas ir atrodamas arī nerevidētajā kopā.

faktisko situāciju, kritērijus vai standartu, kļūdu sekas un jo īpaši cēloni), kā arī katras kļūdas klasifikācija.

Kļūdu īpatsvars, kas iegūts darbību revīzijās, jānorāda GKZ, neatskaitot labojumus. Tomēr RI aprēķinās arī atlikušo kļūdu līmeni un ņems vērā visas korektīvās darbības, kas veiktas attiecībā uz pārkāpumiem, kuri konstatēti revīzijas atzinuma sagatavošanas laikā (sk. Komisijas “Norādījumus par GKZ un revīzijas atzinumu”, EGESIF 15_0002/2015, II.5. un II.9. iedaļa).

Pieejai, ko RI izmantos attiecībā uz izlases metodi, kas nav saistīta ar statistiku, jāatbilst KNR 127. panta 1. punkta prasībām. Saskaņā ar KDR 28. panta 3. punktu, ar RI sagatavoto nejaušo izlasi darbību revīzijām RI ir jāspēj ekstrapolēt rezultātus kopai, no kuras tika sagatavota izlase, arī tad, ja tiek izmantota ar statistiku nesaistīta izlases metode. Nepieciešamo izlases apjomu nosaka RI, pamatojoties uz profesionālu lēmumu un ņemot vērā sistēmu revīzijās noteikto ticamības līmeni. KNR 127. panta 1. punktā noteiktā prasība par 5 % darbībām un 10 % izdevumiem, pēc Komisijas domām, atbilst sistēmas augstas vai vidējas ticamības “labākajam scenārijam” (t. i., 1. vai 2. kategorija, jo likumdevējs šīs prasības ir noteicis kā obligātas). Saskaņā ar ISA 530 3. pielikumu, jo augstāk revidents novērtē būtiskas nepatiesas informācijas risku, jo lielākam ir jābūt izlases apjomam. Saistībā ar to Komisija atgādina par paziņojumu, ko tā sniedza par KNR 127. pantu un izlases metodi, kas nav saistīta ar statistiku (“nestatistisku atlasī”) ²³, atgādina:

“Komisija atzīmē, ka attiecībā uz nestatistisku atlasī 127. panta 1. punktā paredzēts, ka šāda atlase ietver vismaz 5 % no darbībām, attiecībā uz kurām grāmatvedības gadā Komisijai ir iesniegtas izdevumu deklarācijas, un 10 % no izdevumiem, par kuriem Komisijai grāmatvedības gadā ir iesniegta deklarācija. Tā turklāt norāda, ka Komisijas sniegtajās norādēs revīzijas iestādēm 2007.–2013. gada plānošanas periodam par paraugu atlases metodēm norādīts, ka atlases lielumam nestatistiskas atlases gadījumā parasti jābūt ne mazākam par 10 % no darbību kopuma. Komisija uzskata, ka iespēja darbību atlases lielumu samazināt līdz 5 % ietver risku, ka atlase nebūs pietiekami reprezentatīva, un līdz ar to vājinās revīzijas ticamību.”

3.4. Pārskatu revīzijas

Šajā iedaļā ietver turpmāk aprakstīto informāciju.

Revīzijas metodes apraksts pārskatu revīzijām.

RI sniedz īsu aprakstu par revīzijas pieeju, ko tā izmanto, lai revidētu pārskatus un sagatavotu revīzijas atzinumu par katru grāmatvedības gadu.

Šajā iedaļā RI skaidro, kā tā plāno noteikt ticamību saistībā ar pārskatu pilnīgumu, precizitāti un patiesumu, pamatojoties uz

— sistēmu revīzijām (jo īpaši tām, kas veiktas SI, kā noteikts KDR 29. panta 4. punktā);

— darbību revīzijām ²⁴;

²³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:375:0002:0004:EN:PDF>

²⁴ Ar darbību revīzijām varēs pārbaudīt maksājuma pieprasījumos (un pārskatos, ja pieprasījumi tiks atzīti par pilnīgi likumīgiem un pareiziem) ietverto attiecīgo izdevumu apmēra un pilnīguma precizitāti. Tas arī ļauj

- Komisijas un Revīzijas palātas nosūtītajiem revīzijas galīgajiem ziņojumiem;
- pārvaldības deklarācijas un gada kopsavilkuma novērtējumu;
- tās pārbaudes veidu un apmēru, kas veikta pārskatiem, kurus SI iesniegusi RI.

Attiecībā uz pēdējo punktu RI apraksta, kā tā plāno veikt apstiprināto pārskatu projektu galīgās papildu pārbaudes pirms noteiktā termiņa — 15. februāra —, kā izklāstīts *Norādījumos par pārskatu revīzijām* (EGESIF_15_0016). Proti, RI apraksta plānoto darbu saistībā ar SI saskaņošanu, kas sniegta pārskatu 8. pielikumā, tostarp RI novērtējumu par SI paskaidrojumu atbilstību pielāgojumiem, kas norādīti minētajā pielikumā, un to atbilstību informācijai, kas norādīta GKZ un gada kopsavilkumā saistībā ar veiktajām finanšu korekcijām, kuras atspoguļotas pārskatos kā rezultātu izvērtējums sistēmu revīzijām, darbību revīzijām un pārvaldības pārbaudēm, kas veiktas pirms pārskatu iesniegšanas.

3.5. Pārvaldības deklarācijas pārbaude

Šajā iedaļā ietver turpmāk aprakstīto informāciju.

Norāde uz iekšējām procedūrām, kurās aprakstīta darba kārtība attiecībā uz pārvaldības deklarācijā ietvertu apliecinājumu pārbaudi revīzijas atzinuma vajadzībām.

Tā kā RI ik gadu jāsniedz paziņojums par to, vai veiktais revīzijas darbs apšaubā pārvaldības deklarācijā paustos apgalvojumus, tā ievieš procedūras, kas nodrošina, ka tā laikus saņem pārvaldības deklarāciju un ka pārvaldības deklarācijā ir ņemti vērā visu to revīziju un kontroļu secinājumi, kuras veikusi vai uzraudzījusi RI.

4. Plānotais revīzijas darbs

Šajā iedaļā ietver turpmāk aprakstīto informāciju.

— *Revīzijas prioritāšu un konkrēto mērķu apraksts, kā arī to pamatojums saistībā ar kārtējo grāmatvedības gadu un diviem nākamajiem grāmatvedības gadiem līdz ar skaidrojumu, kā riska novērtējuma rezultāti ir saistīti ar plānoto revīzijas darbu.*

— *Revīzijas uzdevumu orientējošais grafiks kārtējam grāmatvedības gadam un diviem nākamajiem grāmatvedības gadiem attiecībā uz sistēmas revīzijām (iekaitot uz konkrētām tematiskajām jomām vērstās revīzijas) šādā noformējumā:*

saskaņot revīzijas liecību no SI pārskatu sistēmas līdz atbalsta saņēmēja / darbību līmenim ar SS starpniecību; šis jautājums jau ir ietverts pašreizējās revīzijās.

Revidējamās iestādes/struktūras vai konkrētas tematiskās jomas	CC I	DP nosaukums	Par revīziju atbildīgā struktūra	Riska novērtējuma rezultāts	20xx Revīzijas mērķis un tvērums	20xx Revīzijas mērķis un tvērums	20xx Revīzijas mērķis un tvērums

Iekļauj to kritēriju aprakstu, kurus izmanto, lai noteiktu revīzijas prioritātes, un pamatojums. Riska novērtējuma rezultātiem jābūt plānotā sistēmas revīzijas darba prioritāšu noteikšanas pamatā.

RI ieteicams sagatavot vispārīgu plānu visam plānošanas periodam, aptverot visu PKS, lai gūtu ticamības apliecinājumu par tās efektivitāti, papildus obligātajai sīki izstrādātajai “caurviju” plānošanai, kurā izklāstītas pašreizējā grāmatvedības gada un nākamo divu grāmatvedības gadu prioritātes. V pielikumā sniegti indikatīvi termiņi RI darbam vienā grāmatvedības gadā.

5. Resursi

Šajā iedaļā ietver turpmāk aprakstīto informāciju.

— *Revīzijas iestādes organizatoriskā shēma un (attiecīgā gadījumā) informācija par tās saistību ar jebkuru revīziju veikšanā iesaistītu revīzijas struktūru, kā paredzēts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 2. punktā;*

— *Norāde par resursiem, kurus ir plānots piešķirt saistībā ar kārtējo grāmatvedības gadu un diviem nākamajiem grāmatvedības gadiem.*

Revīzijas stratēģijā jānorāda pieejamie (vai mobilizējamie) cilvēkresursi revidentu dienās, lai īstenotu tās turpmāko gadu mērķus²⁵, tostarp citu revīzijas struktūru resursi un ārpakalpojumu sniedzējiem piešķirtās revīzijas darbības. Pieejamās revidentu dienas ieteicams norādīt atsevišķi RI, citu revīzijas struktūru un ārpakalpojumu sniedzēju darbību līmenī. Jāiekļauj norāde par pieejamām revidentu dienām katram revīzijas veidam (sistēmas revīzijai, pārskatu revīzijai un darbību revīzijai).

Svarīgi nodrošināt atbilstošus resursus jau plānošanas perioda sākumā. Var apsvērt tehniskā atbalsta izmantošanu kā iespēju nepieciešamo vajadzību nodrošināšanai. Ieteicams izstrādāt ilgtermiņa plānus, lai varētu atbilstoši plānot turpmākas prasības saistībā ar pieņemšanu darbā, apmācību un pastāvīgu profesionālo attīstību. Jāidentificē un jāplāno speciālo prasmju izmantošana, t. i., ja paredzams izmantot ārpakalpojumu sniedzējus.

Ja RI un revīzijas struktūras ir tās pašas, kuras bija 2007.–2013. gada plānošanas periodā, būtiski, lai atbilstoši resursi arī tiktu plānoti attiecībā uz pašreizējo periodu. Tāpēc RI jāapstiprina, ka norādītie resursi ir pieejami papildus resursiem, kas piešķirti atlikušajam revīzijas darbam pašreizējā plānošanas periodā, ņemot vērā, ka 2007.–2013. gada programmu slēgšanas darba slodze galvenokārt ietekmēs pirmās stratēģijas pēdējos divus gadus laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gadam, t. i., 2015. gadu un 2016. gadu.

²⁵ Vēlams šo norādi pamatot ar darba slodzes analīzi, ņemot vērā divu plānošanas periodu (2007.–2013. un 2014.–2020.) pārklāšanos.

Attiecībā uz revīzijas resursiem norādījumi ir sniegti *INTOSAI* Eiropas īstenošanas norādījumos Nr. 11 un *IIA* standartos.

III. RISKĀ NOVĒRTĒJUMA TABULAS VEIDNES PIEMĒRS (TO PIELĀGO RI)

Programmas CCI	Struktūra	Objektīvā riska faktori ²⁶							Kopējais objektīvā riskā rezultāts (maksimāli 100 %)	Kontroles riska faktori ²⁷				Kopējais kontroles riskā rezultāts (maksimāli 100 %) ²⁸	Kopējais riskā rezultāts (objektīvais risks * kontroles risks)
		Budžeta apjoms	Organizatori skā struktūras sarežģītība ²⁹	Noteikumu un procedūru sarežģītība	Plašs sarežģītu darbību klāsts ³⁰	Riskanti atbalsta saņēmēji ³¹	Nepietiekam s darbinieku skaits un/vai kompetenču trūkums galvenajās jomās ³²	...		Izmaiņu līmenis laikposmā no 2007. gada līdz 2013. gada m ³³	Iekšējo kontroļu kvalitāte (pamatprasības, kas minētas Norādījumos par PKS novērtējumu dalībvalstīs) ³⁴	piem., M.1	...		
2014xy	VI														
	SS 1														

²⁶ Katram faktoram novērtējiet risku, izmantojot skalu, kas nodrošina, ka objektīvā riska maksimālais kopējais rezultāts ir 100 %. Ar četriem riska faktoriem risks skalā var būt: liels: 25 %; vidējs: 12,5 %; zems: 6,25 %. Ja ir vairāk riska faktoru, šī skala ir atbilstoši jāpielāgo. Daži faktori attiecīgajai struktūrai var nebūt piemērojami; arī šādā gadījumā skala jāpielāgo, lai nodrošinātu, ka šai struktūrai kopējais objektīvā riska rezultāts var sasniegt 100 %.

²⁷ Katram faktoram novērtējiet risku, izmantojot skalu, kas nodrošina, ka kontroles riska maksimālais kopējais rezultāts ir 100 %. Ar diviem riska faktoriem risks skalā var būt: liels: 50 %; vidējs: 25 %; zems: 12,5 %. Ja ir vairāk riska faktoru, šī skala ir atbilstoši jāpielāgo.

²⁸ Kopējo kontroles riska rezultātu iegūst, saskaitot visu kontroles riska faktoru rezultātus. Turpmākajos piemēros maksimālais rezultāts "izmaiņu līmenim no 2007. gada līdz 2013. gadam" ir 50 %, un maksimālais rezultāts "iekšējo kontroļu kvalitātei (..)" arī ir 50 %, tādējādi veidojot maksimālos 100 %. Protams, gadījumā, ja tas jāpielāgo to kontroles riska faktoru skaitam, kurus RI nolemj ņemt vērā riska novērtējumā.

²⁹ Sarežģītību var radīt iesaistīto dalībnieku/SS skaits un/vai to savstarpējā saistība (piem., neliela VI, kas atbildīga par vairāku SS uzraudzību, vai jauna VI, kas atbildīga par tādu pieredzējušu SS uzraudzību, kurām ir liela ietekme programmas pārvaldībā).

³⁰ Darbību sarežģītība var būt saistīta ar finanšu instrumentiem, publisku iepirkumu, valsts atbalstu, citām jomām, kurās nepieciešams augsta līmeņa spriedums un aprēķins. Īpašā situācija, kas piemērojama katrai programmai, sīki jāpaskaidro atsevišķā lapā, mījnorādē uz riska novērtējuma tabulu.

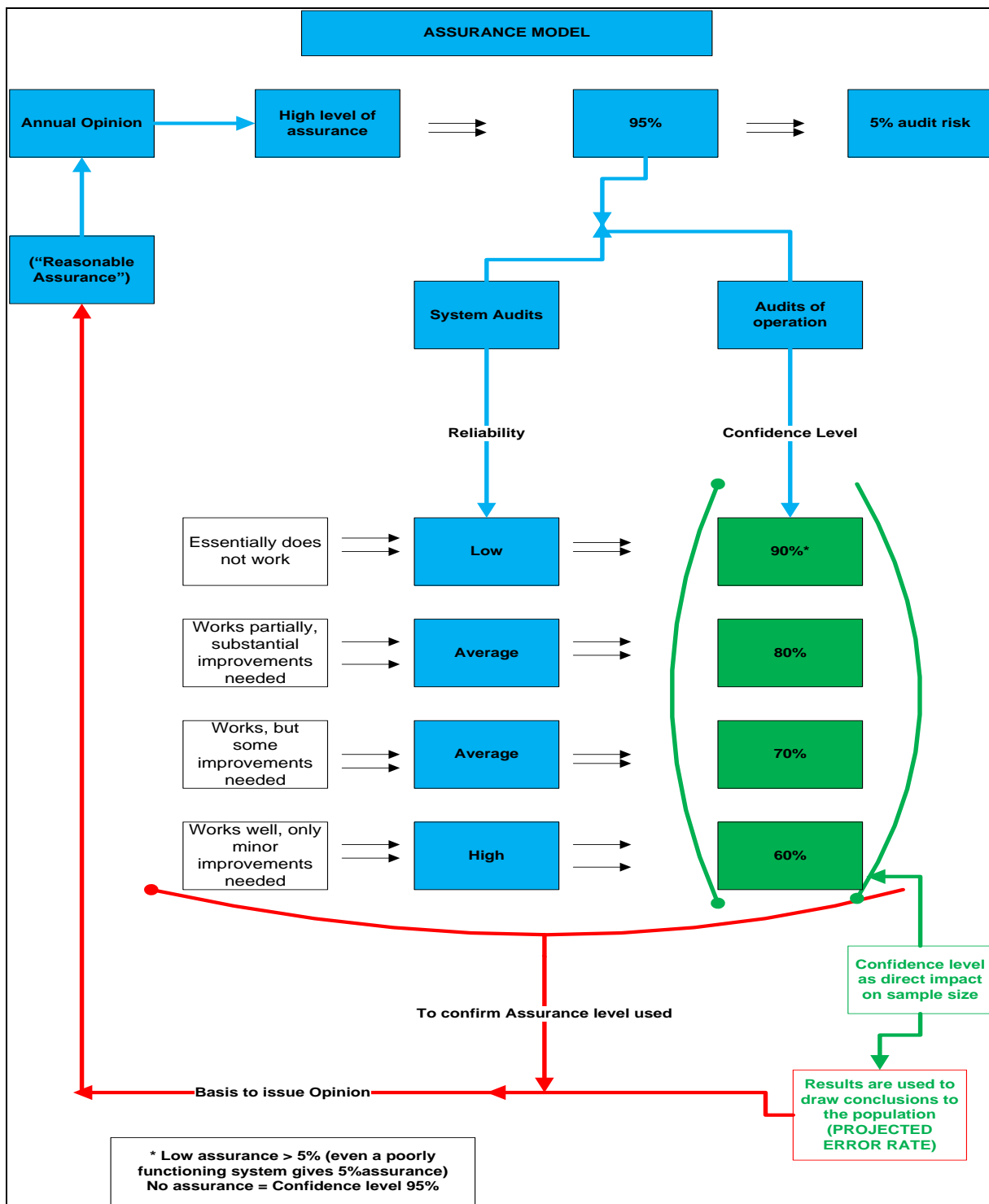
³¹ Atbalsta saņēmēji, kuriem nav pieredzes ar fondu noteikumiem, un/vai atbalsta saņēmēji, kuriem iepriekšējās revīzijās ir augsts kļūdu līmenis.

³² Īpašā situācija attiecībā uz cilvēkresursiem, kas piešķirti programmas iestādei, sīkāk jāpaskaidro atsevišķā lapā, mījnorādē uz riska novērtējuma tabulu.

³³ Piemēram: nav izmaiņu = 12,5 %; nelielas izmaiņas = 25 %, būtiskas izmaiņas vai pilnīgi jauna sistēma = 50 %

³⁴ Novērtējums, kam pamatā ir 2007.–2013. gada revīzijas rezultāti, vai process, lai novērtētu atbilstību izraudzīšanās kritērijiem. Piemēram: 1. kategorija: 5 %, 2. kategorija: 20 %, 3. kategorija: 35 %, 4. kategorija: 50 %.

IV. PĀRLIECĪBAS IEGŪŠANAS MODELIS

V. REVĪZIJAS DARBA INDIKATĪVIE TERMIŅI

